

LEGE

pentru modificarea și completarea Codului electoral

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articol unic. - Articolul 84 din Codul electoral Nr.1381-XIII din 21 noiembrie 1997 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr.81, art.667), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

alineatul unic devine alineatul (1);

articolul se completează cu alineatele (2)-(3), cu următorul cuprins:

„(2) De la prevederile alineatului (1) se derogă în cazul votării la alegerile parlamentare, prin poștă, de către alegătorii aflați peste hotarele Republicii Moldova în alte localități decât cele în care sînt create secții de votare pe lângă misiunile diplomatice ale Republicii Moldova.

(3) În cazurile menționate la alineatul (2) votarea prin poștă se efectuează conform unui regulament special aprobat de Comisia Electorală Centrală în colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și Ministerul Dezvoltării Informaționale, cu stabilirea unor termene corespunzătoare și respectarea următoarelor condiții:

a) trimiterea sau prezentarea în termen de către alegător în adresa misiunii diplomatice a solicitării scrise prin care exprimă intenția de a participa la votare, indicînd datele de identitate necesare (conform unui formular tipizat disponibil și pe Internet);

b) întocmirea în termen de către misiunea diplomatică a listei de solicitanți și expedierea ei împreună cu solicitările primite în adresa Comisiei Electorale Centrale, prin poștă diplomatică;

c) înscrierea de către Comisia Electorală Centrală a solicitanților de a participa la votare în liste electorale speciale; pregătirea certificatelor pentru drept de vot și a buletinelor de vot; trimiterea în adresa misiunilor diplomatice ale Republicii Moldova prin poștă diplomatică a certificatelor pentru drept de vot, buletinelor de vot, materialelor privind procedura de votare prin poștă și a informațiilor generale despre concurenții electorali;

d) difuzarea de către misiunile diplomatice a certificatelor pentru drept de vot, buletinelor de vot și materialelor primite de la Comisia Electorală Centrală prin intermediul poștei locale, cu plicuri avînd taxa preplătită, inclusiv a plicului special protejat pentru buletinul de vot;

e) remiterea pînă în ziua alegerilor (dovadă fiind ștampila de ridicare a plicului de către serviciul poștal corespunzător) de către alegător în adresa misiunii diplomatice a plicului conținînd aparte cartea de alegător și cuponul buletinului de vot, precum și buletinul de vot completat închis în plicul protejat (sigilat);

f) remiterea de către misiunile diplomatice în adresa Comisiei Electorale Centrale, prin poștă diplomatică, a plicurilor primite pînă în ziua alegerilor de la alegătorii aflați în țara respectivă, fără a le deschide;

g) acumularea și numărarea de către Comisia Electorală Centrală (alt organ electoral împuternicit de CEC) a voturilor exprimate de cetățenii aflați peste hotare, în condiții de respectare strictă a secretului exprimării votului, cu asigurarea accesului la toate procedurile a persoanelor abilitate (reprezentanți ai concurenților electorali, observatori etc.).”.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

EXPUNERE DE MOTIVE

la proiectul legii pentru modificarea și completarea Codului electoral

Considerații introductive

Proiectul de lege are scopul de a asigura condiții legislative adecvate pentru participarea la alegerile parlamentare a cetățenilor Moldovei cu drept de vot aflați peste hotarele republicii.

Problema asigurării dreptului la vot a cetățenilor aflați în afara locului de reședință permanentă constituie o preocupare aparte pentru instituțiile statului și în ultima perioadă legislația electorală a mai multor țări cunoaște o dezvoltare esențială a reglementărilor în domeniu.

Astfel, majoritatea statelor democratice au renunțat la aplicarea „censului de reședință” în calitate de temei pentru acordarea dreptului la vot. Acest proces este însă influențat în mare măsură de aspecte politice subiective, de faptul dacă guvernării îi convine sau nu la o anumită etapă participarea masivă la vot a cetățenilor domiciliați permanent sau aflați temporar în străinătate. Cu toate acestea, tendințele generale în comunitățile democratice, globalizarea care avansează, dezvoltarea tehnologiilor informaționale etc., impun revizuirea regulilor de altă dată și determină autoritățile să ia măsuri pentru a asigura în mod efectiv și cât mai larg dreptul constituțional la vot.

Modalitățile aplicabile sînt de cîteva genuri, printre cele mai răspîndite numărîndu-se: organizarea secțiilor de votare peste hotare (la misiunile diplomatice); votarea prin procură; votarea prin Internet și votarea prin poștă, ultima fiind cea mai des practică. Legislația Republicii Moldova a reglementat pînă în prezent doar votarea în alegerile parlamentare la secțiile de votare constituite în misiunile diplomatice. În cadrul ultimelor alegeri parlamentare problema participării la vot a cetățenilor aflați în afara țării a fost una deosebit de pronunțată, ea fiind reflectată aparte în cuprinsul **Raportului Final al Misiunii OSCE/BIDDO de monitorizare a alegerilor parlamentare din martie 2005 în Republica Moldova**. Astfel, instituția internațională în cauză recomandă autorităților să examineze posibilitatea creării secțiilor de votare suplimentare după hotare astfel încît cetățenii care doresc să-și exercite dreptul la vot să poată beneficia de procedura respectivă.

Deschiderea unor secții de votare suplimentare în țările unde se află un număr mai mare de cetățeni ai Moldovei implică o serie probleme, cum ar fi cele legate de sporirea numărului personalului misiunilor diplomatice, sporirea considerabilă a costurilor, necesitatea asigurării unor condiții specifice de pază și securitate etc. În calitate de soluție adecvată pentru asigurarea dreptului la vot al cetățenilor aflați peste hotare se propune introducerea votării „prin poștă”.

Esența proiectului

Modificările propuse în Codul electoral presupun stabilirea unor norme derogatorii pentru alegerile parlamentare generale. La baza reglementărilor propuse stau câteva principii:

1. Asigurarea dreptului la vot al cetățeanului care se află în localități unde nu sînt constituite secții de votare, numai în țările unde există misiuni diplomatice a Moldovei (pentru a utiliza doar poșta locală).
2. Exprimarea expresă de către alegător a intenției de a participa la votare, prin prezentarea unei solicitări speciale.
3. Reacționarea promptă la solicitări din partea misiunilor diplomatice și instanțelor (organelor electorale) din țară.
4. Suportarea din buget a cheltuielilor inerente procesului de votare.
5. Asigurarea evidenței distincte a alegătorilor care intenționează să voteze prin poștă.
6. Asigurarea securității și operativității procesului de votare prin poștă.
7. Asigurarea secretului votului.

Elaborării proiectului i-a precedat studierea practicii internaționale în domeniu, fiind consultată legislația și practica alegerilor din Marea Britanie, Țările Baltice, SUA, Federația Rusă ș.a.

Pentru a stabili toate aspectele legate de pregătirea și desfășurarea votării prin poștă în Codul electoral se propune introducerea unei norme speciale care abilitază Comisia Electorală Centrală cu dreptul (și obligația) de a elabora, în comun cu alte autorități centrale competente, un regulament special privind votarea prin poștă de către cetățenii Republicii Moldova aflați peste hotarele țării. Acest regulament și procedura propriu-zisă de pregătire, votare și totalizare a voturilor va urma anumite etape, esența cărora va fi inclusă expres în Codul electoral (art.84).

În cazul acceptării ideii introducerii votului prin poștă al cetățenilor aflați în localități unde nu se constituie secții de votare, afară de modificările necesare în Titlul III (Alegerile parlamentare), vor fi necesare completări și modificări ale unor articole din partea generală a Codului electoral: art.26 (atribuțiile CEC în perioada electorală), art.39 (întocmirea listelor electorale), art.49 (tipărirea buletinelor de vot), art.60 (totalizarea rezultatelor alegerilor de către CEC) etc.

Introducerea noii proceduri prezintă o serie de riscuri iminente, în special viînd operativitatea și securitatea votului, însă avînd în vedere faptul că pînă la alegerile parlamentare generale există o perioadă suficientă de timp, procedurile și reglementările necesare pot fi dezbătute și reglementate detaliat, cu studierea suplimentară a legislației și practicii țărilor cu experiență adecvată în domeniu.

ADEPT